

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrta leta 8 Din, Izveza Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

Naš nadpastir, škof dr. Andrej Karlin sedemdesetletnik.

Vsa občirna škofija lavantinska se te dni v radosti spominja, da je naš nadpastir škof dr. Andrej Karlin dočakal 70. leto pod posebnim varstvom božjim, ki mu omogočuje vršiti tako vzvišeno službo med nami. Teh, sedemdeset let je bilo bogato življenje, bogato na delih, ki se Bogu vseč in predvsem zaradi tega se z nadpastirjem raduje tudi vse ljudstvo. Po njegovih delih in molitvah, po njegovem vodstvu in nadzorstvu rosi božji blagoslov na vso Slomškovo dedščino, katere čuva kot najzvestejši čuvár.

Njegov življenjepís.

Naš nadpastir je bil rojen dne 15. nov. 1857. kot sin kmetijske družine v Stari Loki na Kranjskem. Dobri in blagi njegovi stariši, ki so prvotno želeli, da bi ostal njihov sin Andrej na domu, so kljub temu, da sta bila že dva druga sinova v šolah, dali še tretjega. Velika skrb je to za kmetško družino, imeti tri študente naenkrat! Pa Bog je blagoslovil njihovo skrb, uslišal njihove molitve, da sta dva sinova, med temi naš sedanji nadpastir dr. Andrej Karlin, postala duhovnika, eden pa je postal profesor. Kdo naj bi popisal veselje blagih starišev, ko so videli, kako je ljubi Bog vse njihovo delo tako blagoslovil.

Kakor vsakdo, tako je tudi naš nadpastir začel pri kaplanski službi, ki jo je vršil na štirih krajih. Toda previdnost božja ga je klicala na važnejša, odgovornejša mesta. Da se je za to usposobil, je bil 2 leti v Rimu, da je naredil doktorat. Kot gimnazijski katehet je nato deloval 8 let v Ljubljani, nakar je l. 1900 postal kanonik. Previdnost božja pa mu je spletala še odločnejšo krono, a krono, ki je poleg častitljivosti bila tudi — trnjeva. —

Škof — begunec.

Dne 6. februarja 1911 je naš nadpastir postal škof v Trstu. Trst, naše mesto tam ob sinji Adriji, je sprejel vladiko dr. Andreja Karlina z največjim veseljem in udanostjo. Toda delo je bilo izredno težavno in zaprek veliko. Nad tržaško škofijo pa je zadivjal vojni vihar, ki je prinesel s seboj opustošenje, lakoto, draginjo in negotovost življenja.

Tudi na škofijsko palačo je v noči na 31. avgusta leta 1917 padla z višave bomba in jo močno poškodovala. Toda naš nadpastir ni klonil. Ni bil najemnik, ki bi zapustil svojo čredo, bil je dober pastir! Ko so te naše kraje zasedli Italijani, je bilo verjetno, da se bo začelo preganjanje. Začelo se je. Začelo tudi proti tržaškemu škofu, ker je bil — Slovenec in ni hotel zatajiti, da je sin slovenske matere! Zgodilo se je! 4. decembra 1919 je moral naš sedanji nadpastir zapustiti tržaško škofijo. Nekaj časa je bil za rektorja v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano dokler ni koncem leta 1923 postal naš nadpastir.

Njegovo delo med nami.

Njegovo delo med nam je toliko in tako dragoceno, da ga ne moremo dovolj preceniti. On je spoznal, da hranimo zaklad, ki ga je treba dvigniti, da bo procvitala občirna lavantinska škofija. Zato je posvetil vso skrb dijaškemu in bogoslovnemu semenišču, ki jih je v kratkem času popolnoma preuredil. Slutil je pa tudi globoko željo vsega slovenskega ljudstva, pa jo je razkril, pa jo je razodel ljudstvu in Cerкви, željo, da postane naš Slomšek — naš sveti pri Bogu! S tem je ravno naš nadpastir započel delo, ki bo sveta dedščina vsega slovenskega naroda, ki bo viden dar božji naši preprosti slovenski bogoudanosti. To delo pa spremlja vse, kar nevidni Slomškov duh goji in blagoslavlja. Procvit verskih organizacij, posebno bratovščine sv. Cirila in Metoda, ki je tudi dedščina po Slomšku, razvoj katoliških prosvetnih organizacij, ki delujejo po Slomškove mgeslu, vse to je skrb in veselje našega nadpastirja.

Bog nam ohrani nadpastirja!

Ko so se in se bodo še zdaj opravljale zahvalne molitve, da nam je dobri Bog poslal tega nadpastirja in ga ohrani do te častitljive starosti 70 let, bomo molili vsi in na Slomškovo priprošnjo naj nas ljubi Bog usliši:

Bog nam ohrani našega ljubljenelega nadpastirja g. dr. Andrej Karlina!

Štefan Lazar:

TITANA.

Roman.

Iz madžarsčine prevedel Fr. Kolenc.

(Dalje.)

Proti nebu je divje zaklepetal z zobmi, potem pa je postal nekako strahotno miren in je molil, ne z besedo, toda od besede glasneje:

— Vzeli so mi ljubico, ki ima bel obraz ko sneg. Vzeli so mi drago, ki ima oko ko pomanjšano vzhajajoče solnce. . . . Rumena sem, grd sem, tvoj sin sem. Njena lepota je krasna, jaz pa sem tak ko nisitska opica; ako si me ustvaril po svoji podobi, mi daj — te prosim — daj mi pomoč!

Dežna zavesa se je pretrgala na gorskem vrhu in videl se je košček neba, topo in pretresljivo, ko velikansko oko, ki skriva nespraljivo jezo. Mutsuhito Dsain ni odmaknil očesa od tistega koščka neba, od tiste tope skrivnosti in je molil ne z besedo, a od besede glasneje:

— Ti, ki izdeluješ orožje razdejanja, še enkrat kličem k tebi, bog razdejanja, o tisočroki Kwannon! Raduj se, da sem se vrnil k tebi in verujem v te. . . . Ali mi daš moč, da bo moje tisto krasno, ošabno belo dekle. Daj mi v roke orožje! Ako pa ti rabiš orožje, mi daj vsaj misel in napravim orožje, ki se bo kosalo s tvojim. . . . Orožje! Ves svet prisilim, da me bo z bledim strahom ukajoč spremljal na gostijo. . . . Ali slišiš, rumeni bog? Svet ti obljubim! Ves svet premagam in ves nesrečni svet prisilim na kolena pred teboj, le eno misel mi daj. . . . eno iskro. . . . eno ustvarjajočo iskro. . . .

Tisti košček neba, tista topa skrivnost, ono neizprosno orjaško oko je vztrepetalo in je užgalo svoj svetli žarek. — Sto milj dolgi, trovejni, zlato-zeleni blisk se je zasvetil proti solnčnemu zahodu in strašno gromenje je pretreslo nebo, zemljo, morje, bližino in daljavo in je kot božji hieroglif tudi takrat še tam zavlil s titanskim žarom na daljnem obzorju neba. . . .

Mutsuhito Dsain je bled gledal plamen nebeškega ognja — strele, ko je vzplamenel, nekje udaril. . . . Strela! Z brezglasno veselostjo se je zasmeljal v razsvetljeno nebo! Strela! To bo njegovo orožje! To vzame z neba, to ugrabi božanstvu. . . . O, tisočroki Kwannon! S tem izsili svojo srečo. . . . s tem uniči, ako bo treba, ves svet za tisto eno dekle. . . . hehehehehe. . . .

XI.

Polšter ji je bilo majhno mahagonsko stojalo, tilnik je na njega položila, da bi se ji bogata frizura ne škuštrala. Razpletanje las ni dostojno. . . . Počivala je na tankem matracu, ki je bil napolnjen z volno, ležala je na tleh, nad njo je bila razprostrta plava tančica, pritrjena z zlatimi traki. Deklece je bilo bolno.

— Bila sem v svetišču »Skakajoče želve« in sem molila za te, — se je nagnila nad njo Breskev. — Slabotna sem in grešna, a mogočni bog je uslišal mojo prošnjo, — je kazala črnolakirani zob, — da ozdravi tvoje srce. . . .

— Me boli, — je oroselo dekletovo oko. — Ljubeče srce me boli. . . .

Z malimi rokavicami je obrisala solze in se smejala.

— Udaril te je — je mrmrala starka.

— Njegova sem, — je tiho odgovorila Zvonček.

— Belo dekle ljubi. . . .

— K meni se povrne.

V očeh ji je zasvetilo upanje, potem jih je zaprla in se zamislila.

— Kaj dela? — je tiho vprašala.

— Misli. Ves dan razmišlja. Niti ponoči ne spi, samo sedi pred Budovim kipom in vzdihuje. Nidzumi. . . . miši tekajo na strehi in cvrček cvrči, toda vseeno sliši pogoste globoke vzdihne našega gospoda. . . .

— Nesrečnež — se je stresla žilica na dekletovih ustih.

Breskino čelo je omračila skrb.

— Samo piše in računi, se muči in riše na rižev papir — je karajoč kimala z glavo. — Dai-kok naj mu pomaga. . . . a nevoljna sem na njega.

— Zakaj — se je začudila Zvonček.

— Ker te je pretepel in ne pride k tebi, samo enkrat na dan pride in tudi takrat neopaženo kot kak strah. . . .

Mir smo utrdili!

Prvo načelo politike SLS je:

mir naj bo med državami!

Nočemo vojske in zoper napade se zavarujemo tako, da bo mir! To svoje načelo je SLS tudi vedno povdarjala in zastopala. Zdaj, ko je pa v vladi, moremo sporočiti slovenskemu narodu, da je to načelo tudi dejansko zmagalo, ker je sedanja vlada utrdila mir za dolgo dobo let.

Naša soseda Italija je že dolgo časa rovarila zoper našo državo. Ni ji bilo dosti, da je po prisiljeni pogodbi v Rapalu odtrgala skoro polovico Slovenije in jo spravila pod svojo oblast. Z novo pogodbo, katero je skovala v Netunu, je hotela odpreti vso mejo v Jugoslavijo svojim fašistom v gospodarskem, ob enem pa tudi v političnem oziru. Toda naša država teh pogojev ni sprejela. In tedaj se je začelo sovraštvo. Italija je sklenila proti nam zvezo z Albanijo, Grško, Bolgarsko, Madžarsko in je poizkušala celo z Avstrijo. S tem bi bil krog in krog nas obroč samih sovražnikov že narejen in Italija bi kar potegnila za vrstico, pa bi nas vse te države zadavile.

Pa ni šlo to tako gladko, kot si je Italija zamislila. Naš voditelj g. dr. Korošec je šel v Sofijo. In bolgarski ministrski predsednik Ljapčev ve, da hočemo imeti mir z brati Bolgari. Šel je na Madžarsko. Madžari vedo, da bi bilo slabo zanje, če bi se postavili na stališče Italije proti Jugoslaviji. Povedal pa je dr. Korošec v Ptuj in v Ljutomeru na velikem shodu: »Sklenili bomo mogočno zvezo s Francijo in potem bo — mir!«

Pogodba s Francosko nam zagotavlja mir!

V petek, dne 11. novembra, je prišel naš zunanji minister dr. Marinkovič v Pariz. Sprejeli so ga slovesno. Popoldne ob petih pa so na posebno svečan način podpisali pogodbo med Francosko in našo državo, da si bosta v vsem pomagali in da ne bosta pod nobenim pogojem prepustili kaliti mir na Balkanu. Ko so v drugih državah izvedeli, da se bo ta pogodba podpisala, so bili v nekaterih veseli, drugod zavidni, v Italiji pa naravnost besni. Italijansko časopisje bljuva žveplo in smrad zoper Jugoslavijo in Francijo, da hočeta — ne smejte se! — Italijo zadaviti! Če psu na rep stopiš, pač cvili!

Slovenija ne bo vojna poljana!

Italijan je hotel napraviti izpad ravno v Slovenijo, ker mu diši trboveljski rudnik in naše zeleno Pohorje, ker v Italiji ni premoga in ni lesa. Slovenija bi bila s tem najbolj hudo udarjena. Mislite si, kako bi bilo, ko bi naša po-

Iz slabotnih prsi ti je vrela kri, ko te je udaril. . . . in te ne pomiluje. . . . Uboga Zvonček!

Na trudnih dekletovih ustnicah je zaigral smeh.

— Bogata sem — se je mehko smejala.

— Ko sem se vzbudila iz omedlevice, je poleg mene klečal in me potrto gledal. Ena solza mi je padla na roko. . . . najlepši biser. . . . potem pa je brez besede, spokorno odšel. . . . Njegova duša je moja!

Zrla je mater in je bledorumenno čelo nabrala v tanke gube.

— Ne žalosti me, ne govori o njem slabega — jo je tiho prosila. — Moja duša je krizantema in boli, ako se je dotakneš. . . .

Mati je prikimala in brezšumno odšla. Neko — san. . . . Ko mačka. Zvonček pa je odrinila tančico in se je naslonila na laket. Kaj neki dela sedaj njen ljubljeneč? Prisuškovala je. Naglo je vstala in si nadela plašč z zlatimi cvetlicami.

Pogleda. . . .

Pred Budov kip se je zgrudila in ponižno molila. . . . »Orimas.«

— Preženi iz duše slabost in greh kakor požene sever v morje zemeljski prah, — je pobožno šepetala. — Verujem v tvoji svetlobi, ki obda zemljo in jo razsvetli, da bi me rešila. . . . O, Ama — Teras — Omi — Kami, vrni mi srce ljubega, da ne umrjem!

Potem si je popravila v laseh želvo, vzela je kitaro, slabotno šamesano in je tiho odrinila z maji poslikano steno.

— Kdo je? — se je zdrzil Mutsuhito Dsain.

Boječja je vstopila in obstala. Plašč je z eno roko skupaj držala, ga pritiskala na nogo, da bi izgledala bolj vitka in je nepremično čakala. Podobna je bila majhni, smehljajoči se porcelanasti lutki. Lepi in ljubki. Slabi in svetlika-oi se. Ljubeče srce ima in je ponižna. Obraz je imel čuden, naravnost groteskten izraz. Ali se joka ali smeje? Živi nip. . . .

Mutsuhito Dsain jo je gledal in se ji je počasi nasmehnil. Deklica se je s tiho radostjo sklonila in se s čelom dotaknila ljubljenečeve noge in se je od sreče solzila.

— Ne boli. . . . že ne boli. . . . moj ljubli!

Mutsuhito Dsain jo je ves ganjen dvignil.